

ΥΛΙΚΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΗ΄ ΣΥΝΟΛΟΥ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΘΕΜΑ: Σχολική βία - Εκφοβισμός (bullying)

Σε όσους μαθητές επιλέξουν την επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων προτείνουμε το εξής ενδεικτικό σχέδιο εργασίας :

α) Ενδεικτικές Επισημάνσεις

Ο σχολικός εκφοβισμός είναι μια πραγματικότητα και καθημερινά διαπιστώνεται η έντονη ανησυχία της εκπαιδευτικής κοινότητας και των μαθητών σχετικά με την εξάπλωση βίαιων συμπεριφορών ανάμεσα σε μαθητές.

Έχει άραγε το σχολείο τη δυνατότητα να παρέμβει αποτελεσματικά, τόσο για την πρόληψη όσο και για την αντιμετώπιση και αποτροπή των φαινομένων αυτών;

Πώς θα μπορούσαν οι ίδιοι οι μαθητές να βοηθήσουν για την καλύτερη αντιμετώπιση του προβλήματος;

Ο σχολικός εκφοβισμός ή η βία μεταξύ των μαθητών είναι η εσκεμμένη επιθετική συμπεριφορά από μαθητές σε συμμαθητές τους, με στόχο να προκαλέσει φόβο, ανησυχία, σωματική και ψυχική οδύνη, ή ακόμα να οδηγήσει σε ένα όφελος, όπως ευχαρίστηση, κοινωνικό κύρος ή ένα υλικό απόκτημα. Έχει ποικίλες μορφές, όπως ο σωματικός και ο λεκτικός εκφοβισμός, ο έμμεσος εκφοβισμός (π.χ. διάδοση ψευδών φημών), ο φυλετικός / ρατσιστικός, ο σεξουαλικός, ο ηλεκτρονικός (μέσω κινητών τηλεφώνων/ διαδικτύου και μέσω κοινωνικής δικτύωσης) εκφοβισμός, η κλοπή και καταστροφή προσωπικών αντικειμένων, η απειλή και ο εξαναγκασμός, καθώς και ο κοινωνικός αποκλεισμός.

Ο σχολικός εκφοβισμός δεν είναι τα συνηθισμένα πειράγματα και οι διαφωνίες μεταξύ των παιδιών, αλλά μια συστηματική κατάχρηση δύναμης από ισχυρότερους σε ασθενέστερους μαθητές. Οι τελευταίοι αδυνατούν να υπερασπιστούν τον εαυτό τους και χρειάζονται βοήθεια.

Πιθανά αίτια

Η άνιση σχέση δύναμης – αδυναμίας ανάμεσα στο θύμα και θύτη, τα ενδοοικογενειακά και οικονομικά προβλήματα, η υπερβολική και χωρίς τη σωστή ενημέρωση χρήση του διαδικτύου κ.ά.

Τέταρτη η Ελλάδα στον σχολικό εκφοβισμό. Η Ελλάδα βρίσκεται στην τέταρτη θέση στα περιστατικά σχολικού εκφοβισμού με ποσοστό 31,98%

Όσον αφορά τα αποτελέσματα στην Ελλάδα, ερωτήθηκαν 4.999 μαθητές από 167 σχολεία στην επικράτεια της χώρας, με τα αγόρια να κατέχουν την πρώτη θέση θυματοποίησης σε ποσοστό 34,20% ενώ τα κορίτσια πέφτουν θύματα βίας σε ποσοστό 20,71%.

Εκτός από τα περιστατικά βίας μέσα στο σχολικό περιβάλλον, συνεχώς αυξάνονται τα περιστατικά εκφοβισμού και μέσω Διαδικτύου (cyber bullying) με το ποσοστό των παιδιών να αγγίζει το 20,93%.

Ποιοι ασκούν και ποιοι υφίστανται bullying

Βασικό χαρακτηριστικό των παιδιών – θυμάτων είναι η αδυναμία να προστατεύσουν και να υπερασπιστούν τον ίδιο τους τον εαυτό, καθώς αισθάνονται ανυπεράσπιστα εξαιτίας της οικονομικής και συναισθηματικής ανασφάλειας του οικογενειακού τους περιβάλλοντος. Ενώ σ' ένα δεύτερο επίπεδο θύματα πέφτουν παιδιά εξαιτίας της εθνικότητας, της εξωτερικής τους εμφάνισης, της σωματικής ανεπάρκειας κ.ά.

Τα παιδιά που κυρίως ασκούν βία σε συμμαθητές τους (30,20%) είναι άτομα με ενδοοικογενειακά προβλήματα και με μειωμένη σχολική επίδοση, τα οποία στην προσπάθειά

τους να μη φαίνονται κατώτερα καταφεύγουν στη σωματική και λεκτική βία απέναντι σε συμμαθητές τους.

Τα παιδιά ζητούν επιπλέον ενημέρωση. Πως γίνεται;

β) Ενδεικτικές Προτάσεις:

Ποιοι είναι οι πιο σημαντικοί παράγοντες προκειμένου να επιτευχθεί η μείωση της σχολικής βίας; Αναφέρουμε ενδεικτικά:

1) Πρόληψη και προστασία των μελών της σχολικής κοινότητας από οποιαδήποτε απειλή ή άσκηση βίας σε βάρος τους. Κάθε εκπαιδευτικός ή μαθητής θα πρέπει να εκφράζει ελεύθερα τις απόψεις του ή τα παράπονά του και εφόσον χρειάζεται, να λαμβάνει εγγυήσεις για την αποτροπή της επανάληψης βίαιων συμπεριφορών και να βρίσκει ψυχολογική υποστήριξη στα προβλήματά του .

2) Ενίσχυση του ρόλου των μαθητών στη διαδικασία επίλυσης συγκρούσεων, ενδεχόμενα μέσα από τη δημιουργία ομάδων φιλίας ή διαμεσολάβησης, ανάλογα με τις δυνατότητες υποστήριξης των ομάδων αυτών από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας.

3) Συνεργασία ολόκληρης της σχολικής κοινότητας, τόσο σε επίπεδο σχολικού συμβουλίου, όσο και μέσα από τη διοργάνωση εκδηλώσεων ενημέρωσης, συζητήσεων, εκθέσεων, διανομής φυλλαδίων, που θα προάγουν τις ειρηνικές σχέσεις αλλά και την εγρήγορση όλων, με απώτερο στόχο την αποτροπή της εκδήλωσης μορφών βίας, επιθετικότητας και εκφοβισμού μεταξύ μαθητών.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία - Αρθρογραφία:

1. Αρτινοπούλου, Β. (2001). *Βία στο σχολείο. Έρευνες και Πολιτικές στην Ευρώπη*. Αθήνα: Μεταίχμιο
2. Courtecuisse, V., Fortin, J., Μπεζέ, Λ., Pain, J. & Selosse, J. (1998). *Βία στο σχολείο του σχολείου* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
3. Olweus D., (2009). *Εκφοβισμός και βία στο σχολείο*. Αθήνα: Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.
4. Πετρόπουλος, Ν.& Παπαστυλιανού, Α. (2001). *Μορφές επιθετικότητας, βίας και διαμαρτυρίας στο σχολείο (γενεσιουργοί παράγοντες και επιπτώσεις)*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
5. Συλλογικό έργο: Δικαίου Ε., Ηλιόπουλος Β., Τασάκου Τ. (2008). *Μίλα, μη φοβάσαι - 3 ιστορίες για τη βία στο σχολείο*. Αθήνα: Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.
6. Rigby, K., (2009). *Σχολικός εκφοβισμός. Σύγχρονες απόψεις*. Αθήνα: Τόπος
7. Αρτινοπούλου, Β. (2009). *Βία στην οικογένεια και βία στο σχολείο*. Περιοδικό «Εγκέφαλος», Τόμος 46, Τεύχος 2. Αθήνα: Σύλλογος Εγκέφαλος
8. Ασημακόπουλος Χ., Χατζηπέμος Θ., Σουμάκη Ε., Διαρεμέ Σ. Γιαννακοπούλου Δ. & Τσιάντης Γ. (2000). «*Το φαινόμενο του εκφοβισμού στο Δημοτικό Σχολείο: Απόψεις μαθητών, απόψεις εκπαιδευτικών*». *Παιδί και Έφηβος. Ψυχική Υγεία και Ψυχοπαθολογία*, Ελληνική Εταιρεία Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας Παιδιού και Εφήβου, Τόμος 10, Τεύχος 1, Αθήνα: Καστανιώτη

Αγγλόφωνη Βιβλιογραφία

1. *Bullying at school: Understanding children's worlds*, by Dan Olweus, ed. Wiley – Blackwell 1993
2. *Bullying prevention and intervention: Realistic strategies for schools*, authori Susan M. Swearer, Dorothy L. Espelage, Scott A. Napohtauo, εκδόσεις: Guilford Press, 2009

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΘΕΜΑ: Η οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις της στο περιβάλλον και την ποιότητα της ζωής μας.

Σε όσους μαθητές επιλέξουν την επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, Παραγωγής και Εμπορίου προτείνουμε το εξής ενδεικτικό σχέδιο εργασίας :

α) Ενδεικτικές Επισημάνσεις

Η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί πάντα μια προτεραιότητα για τη χώρα μας. Ίσως όμως φανεί κάπως άκαιρο το να μιλά κάποιος για την προστασία του περιβάλλοντος, όταν σχεδόν ολόκληρος ο ελληνικός λαός δοκιμάζεται από την οικονομική κρίση. Όμως έστω και υπό αυτές τις συνθήκες πρέπει να περιφρουρήσουμε το περιβάλλον και την ποιότητα της ζωής μας. Η άμεση αξία του έχει να κάνει με δραστηριότητες που αποφέρουν οικονομικά οφέλη με ταυτόχρονη παρουσία του, ενώ η έμμεση οικονομική του αξία συνδέεται με τη σωματική και ψυχική υγεία των ανθρώπων ενός τόπου καθώς και τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης του.

Αναγραφή μερικών επιπτώσεων της μη προστασίας του περιβάλλοντος σε περίοδο οικονομικής κρίσης:

Η καύση κακής ποιότητας ξύλου ή παραγώγων του προκαλεί το επικίνδυνο για την σωματική υγεία και όχι μόνον των ανθρώπων φαινόμενο της αιθαλομίχλης, ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά κέντρα.

β) Ενδεικτικές Προτάσεις

Η κρίση πρέπει να αντιμετωπιστεί με σοβαρότητα και υπευθυνότητα.

Με προτάσεις και λύσεις εφικτές, έτσι ώστε να μη δημιουργηθούν μεγαλύτερα προβλήματα για το περιβάλλον και την ποιότητα της ζωής μας.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία – Αρθρογραφία

1. Ζέφη Δημαδάδα, *Οικονομία, Ανάπτυξη, Περιβάλλον, Θεωρητικές Προσεγγίσεις και πολιτικές της αειφόρου Ανάπτυξης*, 2008, εκδ. Παπαζήση.
2. Δημήτρης Ραχιώτης, Α΄ Αντιπρόεδρος Ρ.Α.Ε., 2012, *Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σε συνθήκες απελευθερωμένης αγοράς ενέργειας και οικονομική κρίση*, μελέτη δημοσιευμένη στο διαδικτυακό τόπο Νόμος και Φύση.
3. *Πόρισμα της Επιτροπής Μελών Δ.Ε.Π. της Γεωπονικής Σχολής του ΑΠΘ για το κατά πόσο η επέκταση των μεταλλευτικών δραστηριοτήτων στη Β. Α. Χαλκιδική είναι συμβατή με αγροτικές δραστηριότητες όπως η γεωργία, η κτηνοτροφία, η μελισσοκομία, η αλιεία κλπ.*, 2012, δημοσιευμένη στο διαδικτυακό τόπο Παρατηρητηρίου Μεταλλευτικών Δραστηριοτήτων.
4. Αλεξάνδρα Βλαντού, Αρχιτέκτων- Πολεοδόμος, *Αυθαίρετα: η παραβατικότητα στην υπηρεσία των κοινωνικών αγαθών*, 2011, μελέτη δημοσιευμένη στο διαδικτυακό τόπο Νόμος και Φύση.
5. Δημήτρης Ιμπραήμ, Υπεύθυνος εκστρατειών του ελληνικού γραφείου της Greenpeace, *Τα ταμπού της ελληνικής αγοράς ενέργειας*, 2010, μελέτη δημοσιευμένη στο διαδικτυακό τόπο Νόμος και Φύση.
6. Σταύρος Καλογιάννης, π. Υφυπουργός Περιβάλλοντος, 2010, *Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και προστασία γης υψηλής παραγωγικότητας*, μελέτη δημοσιευμένη στο διαδικτυακό τόπο Νόμος και Φύση.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΘΕΜΑ: Η προστασία των ανηλικών χρηστών του διαδικτύου (internet) και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (facebook, twitter, my space κ.ά.).

Σε όσους μαθητές επιλέξουν την επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων προτείνουμε το εξής ενδεικτικό σχέδιο εργασίας :

α) Ενδεικτικές Επισημάνσεις

Έχουν παρατηρηθεί μεγάλες αλλαγές στη χρήση των μέσων μαζικής επικοινωνίας από τους καταναλωτές και ιδίως από τους ανηλικούς. Οι ανήλικοι χρησιμοποιούν ολοένα και περισσότερο το Διαδίκτυο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και μέσω κινητών τηλεφώνων, συμπεριλαμβανομένων των online παιχνιδιών, πράγμα που δημιουργεί μια ολοένα αυξανόμενη ζήτηση κατά παραγγελία υπηρεσιών στο διαδίκτυο. Ως νέο φαινόμενο, οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης έχουν γίνει σημαντικοί τόσο για τους μεμονωμένους χρήστες όσο και από κοινωνική άποψη. Παράλληλα, η πληροφόρηση που διατίθεται στο Διαδίκτυο, πέραν του τεράστιου όγκου της, θέτει ζητήματα εγκυρότητά της, αλλά και θεματολογίας. Αναμένονται ακόμα πολλές αλλαγές. Όλες αυτές οι νέες εξελίξεις προσφέρουν πολλές ευκαιρίες για τους ανηλικούς, συνεπάγονται όμως και ορισμένα προβλήματα όσον αφορά την προστασία τους.

Κίνδυνοι Διαδικτύου

Επιλεκτικά αναφέρουμε μια σειρά προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ανήλικοι στο Διαδίκτυο:

- 1) η αλόγιστη χρήση ιστότοπων κοινωνικής δικτύωσης (facebook, twitter, MSN κ.α.)
- 2) η υπερβολική συμμετοχή σε online παιχνίδια
- 3) οι σελίδες με περιεχόμενο ακατάλληλο για ανηλικούς
- 4) οι σελίδες με τυχερά παιχνίδια
- 5) οι σελίδες που προωθούν επικίνδυνα σκευάσματα
- 6) οι σελίδες που προπαγανδίζουν την επιθετική συμπεριφορά και τον ρατσισμό και τέλος
- 7) οι σελίδες που προωθούν τη βία

Όλες αυτές οι χρήσεις του Διαδικτύου είναι εύκολα προσβάσιμες στους ανηλικούς χρήστες, γεγονός που τις καθιστά άκρως επικίνδυνες. Έτσι ο Κυβερνοχώρος μετατρέπεται σε μία Λερναία Ύδρα που απειλεί συνεχώς τον ανήλικο χρήστη.

β) Ενδεικτικές Προτάσεις

Τρόποι αντιμετώπισης

Τα τελευταία χρόνια γίνεται μία προσπάθεια αντιμετώπισης αυτών των φαινομένων. Τόσο τα κράτη, με τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το κοινοτικό του πρόγραμμα “Safe Internet” προσπαθούν να προστατέψουν τους χρήστες και ιδίως τους ανηλικούς από τέτοιου είδους σελίδες.

Κοινοτικό πρόγραμμα “Safe Internet”

Το πρόγραμμα στοχεύει στη βελτίωση της ασφάλειας των παιδιών σε ένα επιγραμμικό περιβάλλον (online environment) και διαρθρώνεται γύρω από δύο στόχους:

- α) των γνώσεων σχετικά με τους τρόπους χρήσης των νέων τεχνολογιών από τα παιδιά.
- β) προσδιορισμός και καταπολέμηση των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται τα παιδιά.

Το πρόγραμμα στοχεύει όχι μόνο στο παράνομο και επιβλαβές περιεχόμενο, αλλά και στις επιβλαβείς συμπεριφορές.

Δράσεις

Το πρόγραμμα υλοποιείται μέσα από τις τέσσερις ακόλουθες γραμμές δράσης:

- ευαισθητοποίηση του κοινού. Οι δράσεις ευαισθητοποίησης στοχεύουν ιδιαίτερα στα παιδιά, τους γονείς τους και τους δασκάλους. Το ζήτημα είναι η βελτίωση της διάδοσης επαρκούς πληροφόρησης στο μεγαλύτερο δυνατό αριθμό χρηστών σχετικά με τους κινδύνους και τους τρόπους πρόληψής τους. Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν την ανάπτυξη και διάδοση οικονομικά αποδοτικών εργαλείων ευαισθητοποίησης και σημείων επαφής όπου οι πολίτες θα έχουν τη δυνατότητα να λάβουν συμβουλές για αυτά τα θέματα·
- καταπολέμηση του παράνομου περιεχομένου και των επιβλαβών συμπεριφορών. Οι εν λόγω δραστηριότητες αποσκοπούν στη μείωση του όγκου του παράνομου επιγραμμικού περιεχομένου και στην καταπολέμηση της διανομής υλικού παιδικής πορνογραφίας, των πρακτικών ηλεκτρονικής παρενόχλησης και ψυχολογικής χειραγώγησης με σκοπό τη σεξουαλική κακοποίηση («grooming»). Το πρόγραμμα θέτει στη διάθεση του κοινού προσιτά σημεία επαφής, σε πανευρωπαϊκή κλίμακα, με σκοπό την αποτελεσματική επισήμανση αυτών των καταχρήσεων. Στοχεύει επίσης στην καταπολέμηση των επιβλαβών συμπεριφορών με την αντιμετώπιση των ψυχολογικών και κοινωνιολογικών πτυχών, δίνοντας προτεραιότητα στην εφαρμογή τεχνικών λύσεων. Επιπλέον, το πρόγραμμα προάγει τη συνεργασία σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, ενθαρρύνοντας τους ενδιαφερομένους να ανταλλάσσουν πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές
- προαγωγή ενός ασφαλέστερου επιγραμμικού περιβάλλοντος. Οι εν λόγω δραστηριότητες αποσκοπούν στην ενθάρρυνση πρωτοβουλιών αυτό- και συν-ρύθμισης μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών. Έχουν στόχο την ενθάρρυνση της συμμετοχής παιδιών για τη διαμόρφωση ενός ασφαλέστερου επιγραμμικού περιβάλλοντος
- συγκρότηση μιας βάσης γνώσεων. Η εν λόγω βάση γνώσεων θα συγκροτείται από τις γνωστές και τις νεοεμφανιζόμενες χρήσεις του επιγραμμικού περιβάλλοντος (online environment) από τα παιδιά, καθώς και τους κινδύνους και τις συνέπειες που είναι εγγενείς στις χρήσεις αυτές. Αυτή η βάση γνώσεων προβλέπεται να γίνει με τη συνεργασία προσώπων εξειδικευμένων στον τομέα της επιγραμμικής ασφάλειας των παιδιών σε ευρωπαϊκή κλίμακα.

Άλλοι τρόποι αντιμετώπισης

Άλλοι τρόποι προστασίας του ανήλικου χρήστη από τον ψηφιακό κόσμο είναι ο περιορισμός πρόσβασης σε ακατάλληλα περιεχόμενα μέσα από μια σειρά μέτρων μέσω τεχνικών συστημάτων όπως είναι το φιλτράρισμα, το σύστημα επαλήθευσης της ηλικίας και τα συστήματα γονικού ελέγχου, τα οποία μπορούν να φανούν χρήσιμα αλλά δεν μπορούν να εγγυηθούν πλήρη περιορισμό της πρόσβασης σε περιεχόμενο για τους ανηλίκους. Οι συνδρομητές είναι όλο και πιο ενημερωμένοι σχετικά με τα διαθέσιμα συστήματα φιλτραρίσματος και διαβάθμισης καθώς και με το λογισμικό επαλήθευσης της ηλικίας, γεγονός που καθιστά αναποτελεσματικά σε μεγάλο βαθμό αυτά τα μέτρα.

Στατιστικά στοιχεία

Τέλος αναφέρουμε κάποια στατιστικά στοιχεία για να κατανοήσουμε πόσο πολύ έχει καθιερωθεί το Διαδίκτυο και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης στη ζωή των ανηλίκων.

Το δικό τους προσωπικό προφίλ σε κάποιο δίκτυο διαθέτουν επτά στους δέκα εφήβους μεταξύ 13 και 16 ετών στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία έρευνας του EU Kids Online, η οποία διενεργείται σε 25 χώρες της Ευρώπης.

Εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι δικό του λογαριασμό διαθέτει και το 33% των ανηλικών ηλικίας μεταξύ 9 και 13 ετών, παρά το γεγονός ότι αυτό απαγορεύεται από τους όρους χρήσης των περισσότερων μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Όπως αναφέρει η *Καθημερινή*, στην πλειονότητά τους οι έφηβοι στη χώρα μας αποδέχονται άκριτα τα αιτήματα φιλίας μέσω facebook (και άλλων κοινωνικών δικτύων), ακολουθώντας τα βήματα των Ευρωπαίων συνομηλίκων τους.

Η ανταλλαγή μηνυμάτων και φωτογραφιών, τα παιχνίδια και το «poke» είναι από τις πιο συνηθισμένες δραστηριότητες των Ελλήνων εφήβων μεταξύ 13 και 16 ετών. Ανησυχία ωστόσο προκαλεί το γεγονός ότι «ανοιχτό» προφίλ (προσβάσιμο δηλαδή από όλους τους χρήστες χωρίς απαραίτητως να τους συνδέει «φιλική» σχέση με τον χρήστη) διατηρούν πάρα πολλά από τα παιδιά.

Οι ανήλικοι που επιτρέπουν την πρόσβαση στο προφίλ τους έχουν περισσότερες πιθανότητες να δημοσιοποιήσουν σε αυτές προσωπικά στοιχεία, όπως είναι το τηλέφωνο και η διεύθυνσή τους, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας.

Τι γίνεται στην Ευρώπη

Το 26% των παιδιών στην Ευρώπη διατηρεί ανοιχτό προφίλ, το 28% μερικώς ιδιωτικό, ενώ το 43% έχει σελίδα με πρόσβαση μόνο για τους φίλους του. Το δημόσιο προφίλ συναντάται συχνότερα σε παιδιά που δεν γνωρίζουν πώς να αλλάζουν τις προδιαγραφές ασφαλείας, στα αγόρια, στα παιδιά των οποίων οι γονείς απαγορεύουν τη διατήρηση λογαριασμού σε κοινωνικά δίκτυα και στα παιδιά που αντιμετωπίζουν ψυχολογικές δυσκολίες.

Οι ειδικοί επισημαίνουν ότι οι χρήστες και ιδιαίτερα τα παιδιά θα πρέπει να μοιράζονται λίγες και προσεκτικές πληροφορίες μέσω ιστοσελίδων και ιδιαίτερα μέσω σελίδων κοινωνικής δικτύωσης.

Η κυριότερη συμβουλή των ειδικών προς τους γονείς είναι η επέκταση της σχέσης τους και στο Διαδίκτυο.

Η ηλεκτρονική φιλία με τα παιδιά τους αποτελεί βασικό συστατικό για την ασφάλεια των ανηλίκων που διατηρούν λογαριασμούς καθιστώντας τα πιο προσεκτικά στη συνολική «διαδικτυακή» συμπεριφορά τους.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία – Αρθρογραφία

1. Ευρωπαϊκή Ένωση: Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 17^{ης} Δεκεμβρίου 1999, σχετικά με την προστασία των ανηλίκων σε ένα περιβάλλον ψηφιακών οπτικοακουστικών υπηρεσιών, [lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri\(2007\)](http://lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri(2007))
2. Κρον F., Σοφός Α., Διδακτική των Μέσων-Νέα Μέσα στο πλαίσιο διδακτικών και μαθησιακών διαδικασιών, Αθήνα, Gutenberg 2007
3. Συκιώτου- Ανδρουλάκη, Α. (2009). *Το διαδίκτυο ως σύγχρονο όχημα θυματοποίησης*. Αθήνα: Σάκκουλας
4. Κατερέλος, Ι., Παπαδόπουλος, Π. (2009). *Οι έφηβοι και το Internet*. Αθήνα: Καστανιώτη
5. Σφακιανάκης, Ε., Σιώμος, Κ., Φλώρος, Γ. (2012). *Εθισμός στο διαδίκτυο και άλλες διαδικτυακές συμπεριφορές υψηλού κινδύνου*
6. *Απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες για τη διασφάλιση των παιδιών μας*: 2011 -9-13 (sch.gr)
7. *Η αβάσταχτη ελαφρότητα του facebook*: 2012 5-16 (sch.gr)
8. *Προφίλ σε ιστοχώρους κοινωνικής δικτύωσης από το νηπιαγωγείο*: 2011-10-10 (sch.gr)
9. Χανδρινός, Κ. (2008). *Τεχνολογίες προστασίας από παράνομο και επιβλαβές διαδικτυακό περιεχόμενο*. Αθήνα: Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών. Συνήγορος του Καταναλωτή.
10. Σταμούλας, Α. (2008). *Ανήλικος καταναλωτής του διαδικτύου: ευκαιρίες, κίνδυνοι, προϋποθέσεις προστασίας*. Αθήνα: Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών. Συνήγορος του Καταναλωτή.
11. Αλιβίζος, Σ. (2008). *Η προστασία των νέων ως παιδαγωγική ικανότητα δράσης*. Αθήνα: Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών. Συνήγορος του Καταναλωτή.
12. Αδαμόπουλος, Ι., (2008). *Να προστατευθούν οι ανήλικοι, χωρίς περιορισμούς στην ελευθερία της έκφρασης και λογοκρισία*. Αθήνα: Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών. Συνήγορος του Καταναλωτή.
13. Μόσχος, Γ. (2012). *Οι διαπιστώσεις-προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη και οι Καταληκτικές Παρατηρήσεις της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ σχετικά με την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού στην Ελλάδα*.

14. Σύνοψη της νομοθεσίας της Ε.Ε. *Η προστασία των παιδιών στον ψηφιακό κόσμο*. Έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
15. Σύνοψη της νομοθεσίας της Ε.Ε. *Ασφαλέστερο πρόγραμμα Διαδικτύου 2009-2013*. Απόφαση 1351/2008/Ε.Κ.